

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

NK-KE.431.6.2016.IJ

Wrocław, dnia 1 kwietnia 2016 r.

Pan
Wojciech Głogulski
Wójt Gminy Domaniów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 10-12 lutego 2016 roku na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie², a także na podstawie imiennych upoważnień Wojewody Dolnośląskiego z dnia 15 stycznia 2016 r. nr: NK-KE.0030.9.2016.IJ oraz NK-KE.0030.10.2016.IJ zespół kontrolny, w skład którego wchodzi pracownicy Wydziału Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu:

- Iga Jaworska – inspektor wojewódzki (przewodnicząca zespołu kontrolnego)
- Danuta Frydlewicz-Pierucka – inspektor wojewódzki,

przeprowadził w Urzędzie Gminy Domaniów z siedzibą w Domaniowie nr 56, kontrolę problemową w trybie zwykłym w przedmiocie realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, tj.:

- rejestracji stanu cywilnego, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego³ – zwanej dalej p.a.s.c.
- zmiany imienia i nazwiska na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska⁴ – zwanej dalej z.i.i.n.

Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym w dniu 23 grudnia 2015 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2016 r. nr NK-KE.430.5.2015.MJ.

Kontrolę przeprowadzono w zakresie przestrzegania przepisów:

1. ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego, tj.:

- sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.
- rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych,

¹ Dz.U. Nr 185 poz. 1092.

² Dz.U. z 2015 r. poz. 525 z późn. zm.

³ Dz.U. poz. 1741 z późn. zm.

⁴ Dz.U. z 2016 r. poz. 10.

- migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego,
2. ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska, tj.:
- postępowania administracyjne prowadzone na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oraz terminowość i zawiadamianie o zmianach
- Okres objęty kontrolą: od dnia 2 września 2015 r. do dnia kontroli.

W kontrolowanym okresie funkcję kierownika Urzędu Gminy sprawował Pan Wojciech Głogulski – Wójt Gminy Domaniów, funkcję Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Domaniowie sprawowała Pani Urszula Kucharzak.

Realizację przez Wójta Gminy Domaniów zadań z zakresu administracji rządowej należy ocenić:

- I. pozytywnie z nieprawidłowościami – w zakresie rejestracji stanu cywilnego***
- II. negatywnie – w zakresie zmiany imienia i nazwiska***

USTALENIA KONTROLI

REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

Sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznej, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.

W okresie objętym kontrolą sporządzono szesnaście aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznej, w tym pięć aktów małżeństwa i jedenaście aktów zgonu. Kontroli poddano wszystkie sporządzone akty. Na tej podstawie ustalono, co następuje.

Wszystkie sporządzone akty małżeństw dotyczyły małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy⁵ – zwanej dalej k.r.o. Akty te zostały sporządzone terminowo, tj. najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu otrzymania zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego (art. 86 ust. 3 p.a.s.c.). Przedmiotowe zaświadczenia duchowni dostarczyli w terminie określonym w art. 8 § 3 k.r.o., tj. przed upływem pięciu dni od dnia zawarcia małżeństwa. Wyjątek stanowi akt małżeństwa nr 0215022/00/AM/2015/... Małżeństwo zostało zawarte w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 k.r.o. w dniu 24 października 2015 r., natomiast akt małżeństwa został sporządzony przez Kierownika USC w Domaniowie dnia 2 listopada 2015 r. Z dokumentów zgromadzonych w aktach zbiorowych wynika, iż duchowny przedłożył w USC w Domaniowie *Zaświadczenie stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały*

⁵ Dz.U. z 2015 r. poz. 2082. Zgodnie z art. 1 § 2 k.r.o. małżeństwo zostaje również zawarte, gdy mężczyzna i kobieta zawierający związek małżeński podlegający prawu wewnętrznemu kościoła albo innego związku wyznaniowego w obecności duchownego oświadczą wolę jednoczesnego zawarcia małżeństwa podlegającego prawu polskiemu i kierownik urzędu stanu cywilnego następnie sporządzi akt małżeństwa. Gdy zostaną spełnione powyższe przesłanki, małżeństwo uważa się za zawarte w chwili złożenia oświadczenia woli w obecności duchownego.

złożone w obecności duchownego w dniu 28 października 2015 r. W aktach zbiorowych ww. aktu małżeństwa znajduje się notatka służbowa sporządzona przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Domaniowie, z której wynika, iż duchowny dnia 28 października 2015 r. przedłożył w USC w Domaniowie jedynie *Zaświadczenie stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego z dnia 24 października 2015 r.* natomiast nie przedłożył *Zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa*, bowiem oddał je osobom zawierającym związek małżeński. Ponieważ nupturienti składali *Zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa* w USC we Wrocławiu i *Zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa* zostało im wydane przez Zastępcę Kierownika USC we Wrocławiu, to Kierownik USC w Domaniowie nie był w posiadaniu ww. dokumentów, dlatego też skontaktował się telefonicznie z osobą zawierającą związek małżeński i poprosił o dostarczenie przedmiotowego zaświadczenia. Zgodnie z art. 8 § 3 k.r.o. duchowny jest zobowiązany do przekazania do urzędu stanu cywilnego sporządzonego przez siebie zaświadczenia o złożeniu przez nupturientów oświadczeń oraz zaświadczenia sporządzonego przez kierownika urzędu stanu cywilnego na podstawie art. 4¹ § 1 k.r.o., tj. zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa. Zgodnie z brzmieniem art. 8 § 3 k.r.o. tylko duchowny jest uprawniony do przekazania zaświadczenia do urzędu stanu cywilnego. Nie są do tego uprawnieni *expressis verbis* osoby zawierające związek małżeński, ale też nie jest to – jak się podkreśla – zakazane. Jednakże w przypadku zaistnienia sytuacji, że to nupturienti (a nie duchowny) przekażą zaświadczenie kierownikowi urzędu stanu cywilnego, ten ostatni – po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego z duchownym – może i powinien sporządzić akt małżeństwa⁶, co miało miejsce w przedmiotowej sprawie. Dopiero po skompletowaniu dokumentów wymaganych prawem (zgodnie z art. 87 ust. 3 p.a.s.c.⁷) Kierownik USC w Domaniowie sporządził akt małżeństwa zgodnie z terminem, o którym mowa w art. 86 ust. 3 p.a.s.c.

Czynności kontrolne wykazały, iż w przypadku zgonów ich zgłoszeń dokonywały uprawnione podmioty (zgodnie z art. 93 ust. 2 p.a.s.c.). Akty zgonu sporządzano w dniu, w którym dokonano zgłoszenia zgonu (art. 92 ust. 1 p.a.s.c.). Wyjątek stanowi akt zgonu nr 0215022/00/AZ/2015/..., który sporządzono dnia 18 września 2015 r., choć zgłoszenia zgonu (wg karty zgonu i protokołu zgonu) dokonano dnia 21 września 2015 r. Powyższe niezgodne jest z art. 92 ust. 1 p.a.s.c. Ponadto w protokole zgłoszenia zgonu Genowefy Adamczuk błędnie wpisano datę zgłoszenia zgonu – 21 września 2015 r. zamiast zgodnie z kartą zgonu 14 września 2015 r. natomiast akt zgonu sporządzono terminowo tj. dnia 14 września 2015 r.

Wszystkie skontrolowane akty stanu cywilnego sporządzone zostały na podstawie prawidłowych dokumentów.

W przypadku aktów zgonu w aktach zbiorowych przechowywane są:

⁶ H. Dolecki (red.), *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz LEX*, LEX 2013.

⁷ Akt małżeństwa zawartego w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 k.r.o. sporządza się na podstawie zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego.

- karty zgonu zgodne ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 11 lutego 2015 r. w sprawie wzoru karty zgonu⁸, zawierające m.in. nazwę podmiotu wykonującego działalność leczniczą oraz nazwisko, imię i podpis sporządzającego,
- protokoły zgłoszenia zgonu podpisane przez zgłaszającego zgon i kierownika urzędu stanu cywilnego oraz zawierające dane określone w art. 94 ust. 2 p.a.s.c. zgodne ze wzorem stanowiącym załącznik nr 21 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego⁹.

Niemniej jednak cztery karty zgonów nie zostały prawidłowo wypełnione przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Domaniowie tj.:

- na kartach zgonu S... F..., G... A... i Z... Ł... nie wpisano oznaczenia aktu zgonu,
- na karcie zgonu Z... Ł... i K... S... brak nazwy urzędu stanu cywilnego przyjmującego zgłoszenie zgonu.

W aktach zbiorowych do aktów małżeństwa znajdują się:

- pisemne zapewnienia nupturientów dotyczące braku wiedzy o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa (art. 76 ust. 1 pkt. 1 p.a.s.c.),
- w przypadku małżeństw zawartych w sposób, o którym mowa w art. 1 § 2 i 3 k.r.o. zaświadczenia wydane przez kierownika urzędu stanu cywilnego stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa (art. 4¹ § 1 k.r.o.) oraz zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego (art. 8 § 2 k.r.o.),
- potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej za sporządzenie aktu małżeństwa w wysokości 84 zł.

Czynności kontrolne akt zbiorowych małżeństw i zgonów wykazały, że dokumenty nie były oznaczone numerem aktu stanu cywilnego, którego dotyczyły oraz datą sporządzenia aktu stanu cywilnego. Wyjątek stanowiły karty zgonu. Powyższe jest niezgodne z § 43 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego¹⁰ – zwane dalej r.r.s.c.

Ponadto w aktach zbiorowych do sporządzonych aktów małżeństwa przechowywane są kopie odpisów skróconych aktów urodzenia nupturientów. W trakcie kontroli poproszono Kierownika USC w Domaniowie o wyjaśnienie (pismo nr NK-KE.431.6.2016.IJ), czy w sprawach o nr: 0215022/00/AM/2015/..., 0215022/00/AM/2015/..., 0215022/00/AM/2015/..., 0215022/00/AM/2015/..., 0215022/00/AM/2015/..., akty urodzenia wszystkich nupturientów zostały przeniesione do rejestru stanu cywilnego oraz o wskazanie, czy wystąpiono do właściwych kierowników USC o przeniesienie przedmiotowych aktów, a także o przesłanie dokumentów potwierdzenie zlecenia migracji.

⁸ Dz.U. poz. 231.

⁹ Dz.U. poz. 194.

¹⁰ Dz.U. poz. 225 z późn. zm. Zgodnie z § 43 ust. 1 akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, niezależnie od postaci, w której są sporządzone, opatruje się oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą. Ponadto § 2 stanowi, że akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego oznacza się dodatkowo datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, którego dotyczą, i prowadzi się je w porządku chronologicznym.

W odpowiedzi na powyższe pismo Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Domaniowie wyjaśnił, iż w trakcie rejestracji powyższych aktów małżeństwa wprowadzał do aktu przypiski dotyczące aktów urodzenia, do systemu PESEL wprowadzał zmiany dotyczące stanu cywilnego oraz wystąpił do USC we Wrocławiu, USC w Oławie oraz USC w Strzelinie (urzędy w których zostały sporządzone akty urodzenia nupturientów) o zlecenie migracji, natomiast nie przedłożył żadnych dokumentów potwierdzających dokonanie zlecenia migracji aktów urodzenia z zamieszczeniem przypisków.

Mając na uwadze fakt, iż od dnia 1 marca 2015 r. rejestracja stanu cywilnego prowadzona jest w formie elektronicznej, a akty stanu cywilnego sporządzone dotychczas w wersji papierowej przenoszone są do systemu stopniowo, nieprawidłowym jest wydanie zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa (art. 4¹ k.r.o.) przed przeniesieniem do rejestru stanu cywilnego wcześniejszych aktów stanu cywilnego nupturientów, na podstawie art. 125 ust. 2 p.a.s.c. W okresie przejściowym (od 1 marca 2015 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r.) dopuszczalnym było sporządzanie zaświadczenia, o którym mowa w art. 4¹ § 1 k.r.o., m.in. na podstawie odpisów skróconych aktów stanu cywilnego przedstawionych przez nupturientów¹¹. Dotyczyło to jednak sytuacji, gdy kierownik urzędu stanu cywilnego decydował się zastosować art. 145 ust. 6 p.a.s.c. Jednak to nie nupturienti zobligowani byli do dostarczenia odpisów aktów stanu cywilnego, lecz kierownik urzędu stanu cywilnego, który dany akt sporządził/przechowywał. Natomiast po upływie ustawowego okresu przejściowego nieprawidłowym jest wydanie zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa bez uprzedniego przeniesienia aktów stanu cywilnego nupturientów do rejestru stanu cywilnego.

Zgodnie z art. 125 ust. 2 p.a.s.c. kierownik urzędu stanu cywilnego, który przechowuje księgę stanu cywilnego prowadzoną na podstawie przepisów dotychczasowych, dokonuje przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego w przypadku złożenia wniosku o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego lub o wydanie zaświadczeń, o których mowa w ustawie p.a.s.c. albo w przypadku dokonywania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, dla której akt stanu cywilnego jest niezbędny. Zgodnie z § 34 rozporządzenia w sprawie prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego¹² kierownik urzędu stanu cywilnego zleca właściwemu kierownikowi urzędu stanu cywilnego przeniesienie aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego w przypadkach, o których mowa w art. 125 ust. 2 p.a.s.c.¹³. W przypadku dokonywania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, do której jest niezbędny akt stanu cywilnego, przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego dokonuje się niezwłocznie¹⁴.

W sprawie nr 0215022/00/AM/2015/... zaświadczenie, o którym mowa w art. 4¹ § 1 k.r.o. wydane zostało przez Kierownika USC we Wrocławiu, natomiast Kierownik

¹¹ Pismo Departamentu Spraw Obywatelskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nr DSO-ZP-0460-4-7/2015 z dnia 17 marca 2015 r. (pkt 8).

¹² Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz.U. poz. 225 z późn. zm.) – zwane dalej r.r.s.c.

¹³ Kierownik urzędu stanu cywilnego, który przechowuje księgę stanu cywilnego prowadzoną na podstawie przepisów dotychczasowych, dokonuje przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego w przypadku złożenia wniosku o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego lub o wydanie zaświadczeń, o których mowa w niniejszej ustawie, albo w przypadku dokonywania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, dla której akt stanu cywilnego jest niezbędny.

¹⁴ Art. 125 ust. 5 p.a.s.c.

USC w Domaniowie jedynie sporządził akt małżeństwa na podstawie dokumentów przekazanych przez duchownego. W pozostałych sprawach (tj. nr 0215022/00/AM/2015/..., nr 0215022/00/AM/2015/..., nr 0215022/00/AM/2015/... oraz nr 0215022/00/AM/2015/...) przedmiotowe zaświadczenia wydał Kierownik USC w Domaniowie, który nie wystąpił do właściwych kierowników urzędów stanu cywilnego o przeniesienie do rejestru stanu cywilnego aktów urodzenia osób ubiegających się o wydanie zaświadczeń stwierdzających brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, do czego zobligowany był na podstawie § 34 r.r.s.c. Dokonał tej czynności w celu dokonania przypisków do aktów urodzenia małżonków, jak wynika z wyjaśnień, dopiero po sporządzeniu aktów małżeństwa, jednak na potwierdzenie powyższego nie przedłożył żadnych dokumentów. Mając na uwadze sposób tworzenia (zapełniania) rejestru stanu cywilnego, nie ulega wątpliwości, że postępowanie Kierownika USC w Domaniowie jest nieprawidłowe – stanowi naruszenie § 34 r.r.s.c.

Sporządzone akty stanu cywilnego zawierają wszystkie przewidziane przepisami prawa dane. Wpisy w rejestrze stanu cywilnego dokonane zostały w alfabecie łacińskim rozszerzonym, wielkimi literami, zgodnie z § 2 ust. 1 r.r.s.c. Po wprowadzeniu danych do rejestru stanu cywilnego dokumenty uwierzytelnione zostały przez Kierownika USC w Domaniowie poprzez złożenie podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą certyfikatu wydanego przez ministra właściwego ds. wewnętrznych. Powyższe ustalono na podstawie miejsca przechowywania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego, tj. dokumenty niewierzytelnione przechowywane są jako projekty aktów. We wszystkich aktach uzupełnione zostały przypiski, zgodnie z art. 25 p.a.s.c.

[dowód: akta kontroli str. 47-131]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące sporządzania aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznej, na podstawie art. 53, 87 i 92 p.a.s.c. należało ocenić **negatywnie**.

Rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych

W kontrolowanym okresie Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Domaniowie dokonał jednej rejestracji zdarzenia stanu cywilnego w trybie szczególnym, tj. czynności na podstawie art. 104 p.a.s.c. Wniosek o dokonanie transkrypcji został złożony przez uprawnioną osobę (zgodnie z art. 104 ust. 4 p.a.s.c.). Na wniosek żony dokonano transkrypcji aktu zgonu, sporządzonego w Wielkiej Brytanii. Do wniosku załączono wymagane dokumenty, tj. zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumacza przysięgłego języka angielskiego, wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości pod nr TP/1742/05 oraz potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 50 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu transkrypcji oraz 39 zł za odpis zupełny aktu stanu cywilnego wydany w wyniku uzupełnienia na wniosek, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 6 i pkt 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

Przeniesienia aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą dokonano w sposób określony w art. 104 ust. 2 p.a.s.c., tj. wiernie, zgodnie z literalnym brzmieniem zapisów, zarówno pod względem językowym, jak i formalnym, bez ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.

Treść zagranicznego dokumentu stanu cywilnego została przeniesiona do rejestru stanu cywilnego w formie czynności materialno-technicznej. W adnotacjach aktu zgonu zamieszczono stosowną informację o transkrypcji, zgodnie z art. 105 ust. 1 p.a.s.c. oraz umieszczono przypiski dotyczące aktu urodzenia i aktu małżeństwa osoby zmarłej.

Ponadto Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego dokonał uzupełnienia danych w akcie zgonu na prośbę wnioskodawcy w formie czynności materialno-technicznej, prawidłowo czyniąc wzmiankę dodatkową do przedmiotowego aktu stanu cywilnego.

[dowód: akta kontroli str. 132-140]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych oceniono **pozytywnie**.

Migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego

Kontroli poddano 30 aktów stanu cywilnego przeniesionych do rejestru stanu cywilnego. Do próby wytypowano co czternasty akt stanu cywilnego. W związku z powyższym kontroli poddano 4 akty urodzeń, 15 aktów małżeństw oraz 11 aktów zgonu. Treść wszystkich przenoszonych aktów stanu cywilnego, sporządzonych na podstawie przepisów dotychczasowych, została zamieszczona w rejestrze stanu cywilnego w alfabecie łacińskim rozszerzonym i wielkimi literami. Daty i godziny widniejące w przenoszonych aktach stanu cywilnego zostały wpisane i są przechowywane w sposób określony dla danego rejestru, co jest zgodne z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw wewnętrznych z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego¹⁵ – zwanego dalej p.r.s.c.

Dane zawarte w aktach stanu cywilnego przeniesiono do odpowiednich rubryk. Co do zasady, po zmigrowaniu, w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych odnotowywano informację o przeniesieniu tego aktu do rejestru stanu cywilnego wraz z oznaczeniem aktu i datą przeniesienia. Wyjątkiem był akt zgonu nr 0215022/00/AZ/2010/..., gdzie brakowało wskazanych informacji. Powyższy brak został uzupełniony w trakcie trwania kontroli. W wyniku kontroli stwierdzono, że wszystkie informacje zawierane są w uwagach a nie we wzmiankach dodatkowych. Natomiast zgodnie z art. 124 ust. 3 p.a.s.c. przeniesienie aktu stanu cywilnego do rejestru jest czynnością materialno-techniczną, w wyniku której w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych wpisuje się wzmiankę dodatkową o przeniesieniu tego aktu do rejestru stanu cywilnego wraz z oznaczeniem aktu i datą przeniesienia, która nie podlega przeniesieniu do

¹⁵ Dz.U. poz. 204.

rejestrze stanu cywilnego. Zatem informację o zmigrowaniu aktu należy precyzyjnie umieszczać w odpowiedniej rubryce „wzmianki dodatkowe”, po lewej stronie aktu a nie w dowolnym miejscu.

Podczas kontroli ustalono, iż w aktach stanu cywilnego, gdzie było wpisane imię i nazwisko osoby, która sporządziła przenoszony dokument, w aktach stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w odpowiednich polach zamieszczone było imię i nazwisko kierownika USC, który zarejestrował przenoszony akt. Natomiast w sytuacji, gdy rubryki te były wypełnione nieczytelnie lub nie można było ustalić ich pełnego brzmienia, w przeniesionym akcie zamieszczono informację „dane nieustalone”, co jest zgodne z § 12 rozporządzenia p.r.s.c. (np. akt nr 0215022/00/AZ/1957/... czy akt nr 0215022/00/AM/1965/...).

We wszystkich skontrolowanych aktach przeniesionych do rejestru stanu cywilnego odnotowano numer historycznego aktu. Jednak w wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że akcie nr 0215022/00/AM/1996/... jako numer historyczny aktu wpisano rok założenia księgi – nieprawidłowość usunięto w trakcie kontroli.

Stwierdzono, że treść wzmianek dodatkowych wpisanych do przenoszonych aktów stanu cywilnego była dołączana do aktów w rejestrze stanu cywilnego w brzmieniu wynikającym z przenoszonych aktów.

W wyniku kontroli stwierdzono, że w AM nr 0215022/00/AM/2006/... istnieje rozbieżność dotycząca daty zawarcia związku małżeńskiego pomiędzy aktem sporządzonym na podstawie dotychczasowych przepisów a aktem zmigrowanym do rejestru. W akcie papierowym widniała data 18 lutego 2006 r., natomiast w akcie zmigrowanym – 20 lutego 2006 r. Podobna sytuacja miała miejsce w AZ nr 0215022/00/AZ/2005/..., gdzie błędnie została zmigrowana data urodzenia osoby zmarłej. W trakcie kontroli, po zweryfikowaniu akt zbiorowych, kierownik USC sprostował akty w rejestrze stanu cywilnego w formie czynności materialno-technicznej, jednocześnie dokonując stosownej wzmianki dodatkowej, co jest zgodnie z art. 35 ust. 1 p.a.s.c.

Kontrola wykazała, że w AM nr 0215022/00/AM/1996/... istnieje rozbieżność pomiędzy danymi kierownika USC, który zarejestrował małżeństwo. W papierowej księdze małżeństwa jako kierownik USC widnieje Z-ca Urszula Kucharzak, natomiast w rejestrze stanu cywilnego jako kierownik USC została wpisana Ewa Siatkowska. Należy wskazać, że zgodnie § 11 pkt 1 p.r.s.c. imię i nazwisko osoby, która jest wpisana w przenoszonym akcie stanu cywilnego jako osoba, która sporządziła przenoszony akt stanu cywilnego, zamieszcza się w akcie stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w polu przeznaczonym na zamieszczenie imienia i nazwiska kierownika urzędu stanu cywilnego sporządzającego ten akt. Wobec powyższego należy wskazać, że zasadnym byłoby sprostowanie aktu na podstawie art. 35 ust. 1 p.a.s.c.

W trakcie kontroli stwierdzono, że w AM nr 0215022/00/AM/1965/... istnieje rozbieżność pomiędzy aktem sporządzonym w wersji papierowej a aktem zmigrowanym. Rozbieżność polegała na zapisie nazwy miejscowości USC w przypisku – zamiast nazwy „Abramów” widniał zapis „Adramów”. Podobna sytuacja miała miejsce w AM nr 0215022/00/AM/2013/..., gdzie w przypisku przy nazwie USC, które sporządziło akt urodzenia brakowało wskazania jego właściwości miejscowej „Oława”. W trakcie kontroli poprawiono błędne zapisy.

W wyniku czynności kontrolnych ustalono, że w AM nr 0215022/00/AM/2015/... wprowadzonym do rejestru stanu cywilnego nie widnieją dane dotyczące miejsca urodzenia kobiety, która zawarła związek małżeński. Podczas trwania kontroli kierownik USC uzupełnił rejestr stanu cywilnego w oparciu o papierową księgę małżeństwa oraz akta zbiorowe, zgodnie z art. 37 ust. 1 p.a.s.c.

W trakcie kontroli ustalono, iż we wszystkich skontrolowanych aktach sporządzonych na podstawie dotychczasowych przepisów podczas przenoszenia, organ prawidłowo wpisywał do zmigrowanych aktów treść wzmianek dodatkowych. Natomiast w sytuacji, gdzie było to wymagane, w rejestrze pod treścią przenoszonych aktów zamieszczane były przypiski (§ 10 p.r.s.c.).

W skontrolowanych aktach małżeństwa sporządzanych na podstawie dotychczasowych przepisów, gdzie w rubryce „uwagi” widniał zapis „*stwierdzam, że osoby wymienione w rubryce I złożyły w dniu dzisiejszym przede mną zgodne oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński*”, informacja ta została odpowiednio przeniesiona do aktu małżeństwa w rejestrze stanu cywilnego – w polu „oświadczenia osób, które zawarły małżeństwo”. Powyższe jest zgodne z § 8 p.r.s.c.

Ustalono, iż wszystkie akty stanu cywilnego które zostały sporządzone lub w których zamieszczono wzmianki lub przy których zamieszczono przypiski na podstawie przepisów dotychczasowych w okresie od dnia 1 marca 2015 r. do dnia 3 sierpnia 2015 r. zostały przeniesione do rejestru stanu cywilnego do dnia 31 grudnia 2015 r.

[dowód: akta kontroli str. 144-207]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące migracji aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego należałoby ocenić negatywnie. Niemniej jednak biorąc pod uwagę fakt, iż w trakcie kontroli większość nieprawidłowości została usunięta, a założony w programie kontroli próg istotności został przekroczony nieznacznie przedmiotowe zagadnienie oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego w zakresie rejestracji stanu cywilnego oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

ZMIANA IMIENIA I NAZWISKA

Zmiana imienia i nazwiska oraz terminowość i zawiadamianie o zmianach

W kontrolowanym okresie zostały wydane 4 decyzje administracyjne na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Wśród wydanych aktów znajdowały się 3 decyzje o zmianie nazwiska (sprawy nr USC.5355.7.2015, USC.5355.5.2015 i USC.5355.6.2015) oraz jedna decyzja o zmianie imienia (sprawa nr USC.5355.1.2016).

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że w dwóch sprawach wniosek o zmianę imienia bądź nazwiska był obarczony brakami formalnymi, a organ nie wezwał do ich

uzupełnienia. W sprawie nr USC.5355.1.2016 we wniosku brakowało numeru PESEL wnioskodawcy, natomiast w sprawie nr USC.5355.7.2015 brakowało nazwiska rodzowego oraz wskazania kierownika USC, który sporządził akt urodzenia. Elementy obligatoryjne wniosku o zmianę nazwiska zostały określone są w art. 11 ust. 1 z.i.i.n. W powyższej sytuacji organ powinien na podstawie art. 64 § 2 k.p.a. wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia braków formalnych wniosku, w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania, pod rygorem pozostawienia podania bez rozpoznania. Organ nie podjął wskazanych powyżej czynności i prowadził postępowanie administracyjne ostatecznie wydając decyzję orzekającą co do istoty sprawy, co należy ocenić negatywnie.

Stwierdzono, że organ egzekwował obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej – do wniosków dołączone były potwierdzenia dokonania opłaty skarbowej w wysokości 37 zł za wydanie decyzji administracyjnej w sprawie zmiany imienia i/lub nazwiska.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że rozstrzygnięcia następowały we właściwej formie – decyzji administracyjnej (art. 12 ust. 1 u.z.i.n), które zgodnie z art. 107 k.p.a., zawierały: datę wydania, oznaczenie organu i strony, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, pouczenie o przysługujących środkach odwoławczych, podpis oraz pieczęć uprawnionej osoby. W wyniku kontroli stwierdzono, że w podstawie prawnej decyzji wskazywane były artykuły 8-12 z.i.i.n. oraz art. 104 k.p.a., a także bez podania konkretnej jednostki redakcyjnej Kodeksu rodziny i opiekuńczy¹⁶ oraz ustawa o opłacie skarbowej. Należy wskazać, że w podstawie prawnej decyzji powinna być powołana precyzyjnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie konkretnych przepisów w oparciu o które organ dokonał subsumpcji. Powyższe postępowanie stanowi naruszenie art. 107 § 1 k.p.a. Natomiast odnosząc się do wskazywania w decyzji art. 104 k.p.a., należy wskazać, że zbędnym jest przywoływanie w podstawie prawnej powyższego przepisu, bowiem art. 104 k.p.a. stosuje się jedynie pomocniczo w sytuacjach, gdy przepis prawa materialnego nie wskazuje jednoznacznie, że rozstrzygnięcie w danej sprawie następuje w drodze decyzji administracyjnej.

W sprawie nr USC.5355.7.2015 stwierdzono następujące nieprawidłowości. Wniosek o wydanie decyzji wniósł Pan Ł... P... P... wnosząc o zmianę nazwiska na B.... Natomiast Kierownik USC w rozstrzygnięciu decyzji wskazał, że orzeka o zmianie nazwiska na „B...”. Należy wskazać, że Kierownik USC orzekł niezgodnie z żądaniem wnioskodawcy. Co więcej, w dniu kontroli poproszono o skopiowanie akt sprawy całego postępowania. W wyniku ponownej analizy dokumentów stwierdzono, że w aktach sprawy znajduje się notatka służbowa (bez daty), prawdopodobnie dołożona przez Kierownika USC po dokonaniu ksera o następującej treści: *„W dniu odbioru decyzji i jej podpisaniu zauważono błąd po zmianie nazwiska mylnie wpisana została zmiana B... a nie B... gdyż miesiąc wcześniej matka również zmieniała nazwisko z P... na B.... Decyzja została poprawiona i z właściwym nazwiskiem wysłana do USC Oława w celu wprowadzenia do systemu BUS wzmianki. Do systemu PESEL również wprowadzono właściwie nazwisko B.... Pan Ł... B... również otrzymał decyzję zgodną ze złożonym wnioskiem, lecz w aktach zbiorczych pozostała ta niezmieniona”*. Wobec powyższego należy wskazać, że egzemplarz decyzji znajdujący się w aktach sprawy jest traktowany jako odzwierciedlenie decyzji doręczonej stronie. Zgodnie z § 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r.

¹⁶ Dz.U. z 2015 r. poz. 2082.

w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych¹⁷ akta sprawy to dokumentacja (...) zawierająca informacje potrzebne przy rozpatrywaniu danej sprawy oraz odzwierciedlająca przebieg jej załatwiania i rozstrzygania. Ponadto zgodnie z § 60 ust. 4 ww. aktu prowadzący sprawę włącza do akt sprawy podpisany egzemplarz pisma wychodzącego przeznaczony do włączenia do akt sprawy. Biorąc pod uwagę powyższe, organ gminy na podstawie art. 113 § 1 k.p.a.¹⁸ powinien w drodze postanowienia sprostować w przedmiotowej decyzji oczywistą omyłkę.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że na wydanych decyzjach nie znajdują się klauzule pouczające stronę o natychmiastowej wykonalności decyzji z mocy ustawy (art. 12 ust. 2 z.i.i.n.).

W wyniku kontroli stwierdzono, że wszystkie sprawy zostały załatwione terminowo.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 zdanie pierwsze z.i.i.n. kierownik urzędu stanu cywilnego albo jego zastępca, który wydał decyzję o zmianie imienia lub nazwiska, przesyła ją za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego, do kierownika urzędu stanu cywilnego, w którym sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa wnioskodawcy. W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że we wszystkich sprawach organ przesłał pocztą przedmiotowe decyzje do odpowiednich kierowników USC oraz że przy wszystkich aktach zostały naniesione wzmiarki dodatkowe. Należy jednak wskazać, że przepis art. 13 ust. 1 z.i.i.n. wprost nakazuje organowi korzystanie z systemu teleinformatycznego przy wykonywaniu powyższego obowiązku. Wskazane postępowanie kierownika należy uznać za naruszenie przytoczonego przepisu.

[dowód: akta kontroli str. 208-253]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację przez Wójta Gminy Domaniów zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska w zakresie zmiany imienia i nazwiska oceniono **negatywnie**.

W związku z powyższym, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 i pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości należy:

W ZAKRESIE REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

1. Akty zgonu sporządzać zgodnie z art. 92 ust. 1 p.a.s.c.
2. Prawidłowo uzupełniać karty zgonu.
3. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego oznaczać zgodnie z § 43 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego.

¹⁷ Dz.U. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.

¹⁸ Organ administracji publicznej może z urzędu lub na żądanie strony sprostować w drodze postanowienia błędy pisarskie i rachunkowe oraz inne oczywiste omyłki w wydanych przez ten organ decyzjach.

4. W przypadkach o których mowa w art. 125 ust. 2 p.a.s.c. zlecać właściwemu kierownikowi USC przeniesienie aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego (§ 34 p.r.s.c.).
5. Rzetelnie przeprowadzać migracje aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.
6. Informację o przeniesieniu aktu do rejestru stanu cywilnego zamieszczać we wzmiankach dodatkowych, a nie w uwagach.
7. Na podstawie art. 35 ust. 1 p.a.s.c. sprostować AM nr 0215022/00/AM/1996/... w zakresie danych Kierownika USC, który zarejestrował małżeństwo.

W ZAKRESIE ZMIANY IMIENIA I NAZWISKA

1. Rzetelnie weryfikować wnioski o zmianę imienia i/lub nazwiska, a w przypadku stwierdzenia braków formalnych, na podstawie art. 64 § 2 k.p.a. wzywać o ich uzupełnienie.
2. Precyzyjnie podawać podstawę prawną w decyzji o zmianie imienia i/lub nazwiska.
3. Wydawać decyzje zgodnie z zakresem żądania strony.
4. W decyzji wydanej w sprawie nr USC.5355.7.2015 sprostować oczywistą omyłkę w drodze postanowienia.
5. Na decyzjach zamieszczać klauzule o natychmiastowej wykonalności decyzji z mocy ustawy.
6. Obowiązek zawiadamiania określony w art. 13 ust. 1 z.i.i.n. realizować za pomocą systemu teleinformatycznego.

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o przekazanie **w terminie do 18 kwietnia 2016 r.** informacji o wykonaniu zaleceń i wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości.